

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO ZAŠTITE OKOLIŠA
I PRIRODE

10000 Zagreb, Radnička cesta 80
Tel: 01 / 3717 111 fax: 01 / 3717 149

KLASA: UP/I 351-03/14-02/157

URBROJ: 517-06-2-1-2-15-8

Zagreb, 7. srpnja 2015.

Ministarstvo zaštite okoliša i prirode na temelju članka 84. stavka 1. Zakona o zaštiti okoliša („Narodne novine“, brojevi 80/13 i 153/13), odredbe točke 15. *Gradnja državnih cesta*, PRILOGA I. Uredbe o procjeni utjecaja zahvata na okoliš („Narodne novine“, broj 61/14), povodom zahtjeva nositelja zahvata Hrvatske ceste d.o.o. iz Zagreba, Vončinina 3, za procjenu utjecaja na okoliš izmještanja državne ceste D517 u Belom Manastiru, nakon provedenog postupka, donosi

R J E Š E N J E

- I. Namjeravani zahvat** – Izmještanje državne ceste D517 u Belom Manastiru, nositelja zahvata Hrvatske ceste d.o.o. iz Zagreba, Vončinina 3 – **prihvatljiv je za okoliš uz primjenu zakonom propisanih i ovim rješenjem utvrđenih mjera zaštite okoliša (A) te provedbe programa praćenja stanja okoliša (B).**

A. MJERE ZAŠTITE OKOLIŠA

A.1. Mjere zaštite tijekom pripreme i projektiranja

Opće mjere

1. U okviru izrade Glavnog projekta izraditi elaborat u kojem će biti prikazan način na koji su u Glavni projekt ugrađene mjere zaštite okoliša i program praćenja stanja okoliša iz ovog Rješenja. Elaborat mora izraditi pravna osoba koja ima suglasnost za obavljanje odgovarajućih stručnih poslova zaštite okoliša.
2. Izraditi projekt organizacije gradilišta kojim će se unaprijed odrediti prostor za smještaj, kretanje i pranje kotača građevinskih vozila i druge mehanizacije prije uključivanja na javnu prometnu mrežu, prostor za skladištenje i manipulaciju tvarima štetnim za okoliš te privremena skladišta materijala i otpada.
3. Planirati propuste za vodu na svim povremenim vodotocima i kanalima s ciljem omogućavanja nesmetane odvodnje okolnih površinskih voda i neoštećivanja stanišnih tipova povremenih vodotoka.

Mjere zaštite prostora u odnosu na prometne tokove i infrastrukturu

4. Izraditi projekt privremene regulacije prometa s jasno definiranim točkama prilaza na postojeći cestovni sustav i osiguranje svih kolizionih točaka tijekom izvođenja radova.
5. Zabranjeno je priključivanje pojedinačnih građevinskih čestica na buduću prometnicu, izuzev onih u funkciji prometnice.

6. U najvećoj mogućoj mjeri koristiti i prilagoditi već postojeće pristupne putove, koje se tom prilikom treba urediti, a nove formirati samo kada je to neizbježno. Kao glavni pristupni put koristiti trasu nove prometnice.
7. Za pristupne ceste za gradilište koristiti državne ceste D7 i D517 te županijsku cestu Ž4293, kako teški promet ne bi ugrožavao gradski promet i pješake.

Mjere zaštite krajobraza

8. U sklopu Glavnog i izvedbenog projekta ceste izraditi projekt krajobraznog uređenja.
9. Projektom krajobraznog uređenja usjeke i nasipe osmisliti tako da se što bolje vizualno uklope u okolni krajobraz. Sukladno tome, na području zahvata ozeleniti usjeke i nasipe.
10. Projektom krajobraznog uređenja zaštitnim zelenim pojasom uz cestu nastojati u što većoj mjeri smanjiti vidljivost trase na području:
 - južnog dijela naselja Šećerana (trasa udaljena oko 150 m) i sjeverozapadnog predjela grada Belog Manastira (trasa udaljena oko 50 – 70 m), (osobito kod stacionaže oko 1+500 – 2+000 km),
 - južnog dijela prigradskog naselja Šumarina gdje trasa prometnice prolazi na udaljenosti oko 250 m od prvih kuća,
 - pristupnih nasipa nadvožnjaka iznad pruge sadnjom grmolike vegetacije uz nožicu nasipa i duž tijela nasipa.
11. Za vrijedne vizure u prostoru pravilnom manipulacijom biljnim materijalom poželjne vizure naglasiti, odnosno nepoželjne sakriti.
12. Za uređenje koristiti autohtone biljne vrste koje se javljaju u sastavu vegetacijskih zajednica prisutnih na širem području zahvata.

Mjere zaštite bioraznolikosti

13. Propuste za vodu urediti kako bi ujedno bili u funkciji propusta za životinje (promjer 150 cm, s obje strane propusta ljevkaasto urediti ulaz/izlaz autohtonom vegetacijom radi usmjeravanja životinja).
14. Na dionici od stacionaže km 2+600 do kraja trase planirati uklanjanje vegetacije u radnom pojasu izvan perioda gniježđenja ptica, odnosno između 1. rujna i 1. ožujka.
15. U nasipu prometnice planirati izgradnju cijevnog propusta na stacionaži između km 2+500 i km 2+700, promjera 150 centimetara za male i srednje životinje. S obje strane propusta ljevkaasto urediti ulaz/izlaz autohtonom vegetacijom radi usmjeravanja životinja.

Mjere zaštite lovstva

16. U suradnji sa stručnom službom lovoovlaštenika na terenu razmotriti lokacije na kojima divljač obitava kako bi se na vrijeme poduzele sve mjere za sprječavanje šteta koje mogu nastati na divljači.
17. U suradnji s lovoovlaštenicima premjestiti zatečene lovnogospodarske i lovnotehničke objekte (hranilišta, pojilišta, kaljužišta i čeke) na druge lokacije ili nadomjestiti novima.

Mjere zaštite tla

18. Prilikom projektiranja trase koristiti postojeće elaborate (projekte) hidromelioracijskih radova za parcele preko kojih prolazi trasa te pažljivo isplanirati radove kako bi se izbjeglo presijecanje drenažnih cijevi i zarušavanje hidromelioracijskih kanala.
19. Nove pristupne ceste za potrebe izgradnje prometnice planirati samo ako je na dijelove trase nemoguće pristupiti postojećim prometnicama i putovima. Pri tome voditi računa da takve prometnice moraju biti višenamjenske (poljoprivredne i šumske ceste, protupožarni putovi), te da osiguravaju nesmetanu komunikaciju između poljoprivrednih površina.

20. Stabilizaciju i zaštitu pokosa nasipa od erozije planirati sadnjom grmlja i drveća te sjetvom travnih smjesa.

Mjere zaštite šumskih ekosustava i šumarstva

21. Prilikom projektiranja koristiti Programe gospodarenja šumama, osobito vezano uz šumsku infrastrukturu, i karte požara pri planiranju pristupnih puteva, kako bi se izbjeglo nepotrebno formiranje novih.

Mjere zaštite voda

22. Projektom dokumentacijom predvidjeti uređenje svih prijelaza preko kanala prema normama i kriterijima zaštite od štetnog djelovanja voda.
23. Razraditi plan postupanja u skladu sa zahtjevima Odluke o zaštiti izvorišta „Crpilišta Livade“.
24. Lokaciju za privremeno skladištenje otpada planirati izvan zona sanitarne zaštite izvorišta.
25. Na cjelokupnoj trasi planirati i izvesti zatvoreni sustav odvodnje oborinskih voda s pročišćavanjem u separatoru masti i ulja prije ispuštanja u prijamnik.
26. Unutar III. zone sanitarne zaštite izvorišta koristiti posude za prikupljanje eventualno prolivenog goriva ili maziva ispod svih parkiranih vozila i strojeva koji sudjeluju u gradnji prometnice.
27. Pretakanje nafte u građevne strojeve planirati na vodonepropusnom platou ili uz pomoć posuda koje će spriječiti eventualno prolivenom gorivu kontakt s tlom i vodama.
28. Lokacije privremenog odlaganja materijala od iskopa odrediti u dogovoru s jedinicom lokalne samouprave.
29. Osigurati pročišćavanje oborinskih voda buduće državne ceste D517 prije ispuštanja u vodotok – odvodni kanal Karašica pomoću separatora ulja i taložnice, do stupnja sukladno parametrima iz vodopravne dozvole i važećih propisa, te osigurati nepropusnost svih objekata odvodnje.

A.2. Mjere zaštite tijekom izgradnje

Opće mjere zaštite

30. Tijekom izgradnje propusta za vodu na svim povremenim vodotocima i kanalima što manje utjecati na hidromorfološko stanje površinskih vodnih tijela radi zaštite okolnog staništa.
31. Iskopani materijal, otpad, višak materijala i ostale zapreke nastale prilikom izgradnje ukloniti s prijelaza preko povremenih vodotoka i kanala kako bi se omogućio normalan protok voda.
32. Po završetku radova sanirati sva privremena parkirališta i prostore za kretanje mehanizacije, te u pojasu uz cestu razrahliti površinu tla, kako bi površine čim prije obrasla vegetacija.

Mjere zaštite krajobraza

33. Višak materijala nastao prilikom zemljanih radova ugraditi u nasipe i pokose, iskoristiti za uređenje površina uz cestu ili u neke druge svrhe, prema projektu organizacije i tehnologije građenja. Eventualni ostatak zemljanog materijala propisno deponirati na za tu svrhu unaprijed određeno mjesto.
34. Sve površine gradilišta i ostale zone privremenog utjecaja nakon završetka radova sanirati prema projektu krajobraznog uređenja.

Mjere zaštite kulturne baštine

35. Provoditi arheološko-konzervatorski nadzor tijekom pripremnih i zemljanih radova na potezu od km 0+000 do km 0+300 te na samom kraju trase od stacionaže km 3+150 do km 3+180, a sve prema uvjetima nadležnog konzervatorskog odjela.
36. U slučaju nailaska na arheološke predmete radove obustaviti i o tome obavijestiti nadležni konzervatorski odjel.
37. U najvećoj mogućoj mjeri spriječiti svaku nepotrebnu destrukciju i ugrožavanje vrijednosti kulturnog krajolika.

Mjere zaštite bioraznolikosti

38. U slučaju pojave invazivnih biljnih svojiti, osobito na području radnog pojasa, na parkiralištima za vozila i prostorima za smještaj mehanizacije, iste ukloniti.

Mjere zaštite lovstva

39. Odgovarajućom prometnom signalizacijom i znakovima upozoriti vozače na divljač u prolazu radi smanjenja šteta naletom vozila, u dogovoru s lovoovlaštenicima.

Mjere zaštite šumskih ekosustava i šumarstva

40. Izbjegavati oštećivanje rubnih stabala i njihova korijenja pažljivim radom i poštivanjem propisanih mjera i postupaka pri gradnji. Odmah nakon prosijecanja zaposjednute površine uspostaviti i održavati šumski red tj. ukloniti panjeve, izraditi i izvesti svu posječenu drvenu masu. Voditi računa da se posijeku i izrade sva oštećena i slomljena stabla, kako ne bi postala izvor zaraze.
41. Osobitu pažnju prilikom gradnje posvetiti rukovanju lakozapaljivim materijalima i alatima s otvorenim plamenom. Jednako tako posebnu pažnju posvetiti rukovanju alatima koji mogu izazvati iskrenje.

Mjere zaštite voda

42. Pretakanje goriva, ulja i opasnih tvari izvoditi na nepropusnom platou s pročišćavanjem prikupljenih voda ili uz pomoć posude postavljene ispod strojeva kako bi se onemogućilo razlijevanje opasnih tvari u okoliš.

Mjere zaštite zraka

43. Manipulativne površine i transportne putove unutar područja obuhvata te pristupni put u zoni naselja po potrebi polijevati vodom (pogotovo u sušnim razdobljima) radi smanjenja razine prašine.
44. Transport materijala izvoditi u zatvorenim sanducima (ceradno platno i sl.)
45. U slučajevima jakog vjetra, prilikom istovara prskati kameni agregat ili pričekati s istovarom.

Mjere zaštite od povećanih razina buke

46. U razdoblju od 08.00 do 18.00 sati dopušta se prekoračenje ekvivalentne razine buke od dodatnih 5 dB(A). Pri obavljanju građevinskih radova noću, ekvivalentna razina buke ne smije prijeći dozvoljene vrijednosti osim u iznimnim slučajevima sukladno posebnim propisima.

Mjere gospodarenja otpadom

47. U slučaju da tijekom izvođenja radova nastane višak iskopa koji predstavlja mineralnu sirovinu obavijestiti nadležno tijelo, rudarsku inspekciju, jedinicu područne (regionalne) samouprave i jedinicu lokalne samouprave.
48. Sav otpad razvrstati na mjestu nastanka, odvojeno skupljati po vrstama, osigurati uvjete skladištenja i predati ovlaštenom skupljaču.

Mjere zaštite od iznenadnih događaja

49. Izraditi Operativni plan za provedbu mjera sprečavanja širenja i uklanjanja iznenadnog onečišćenja voda.

A.3. Mjere zaštite tijekom korištenja

Mjere zaštite krajobraza

50. Redovito održavati pokose nasipa i usjeka radi sigurnog odvijanja prometa.

Mjere zaštite bioraznolikosti

51. Osigurati stalnu prohodnost cijevnog propusta za povremene vodotoke, kanale i životinje te prolaza za životinje kako bi se osigurali kontinuitet staništa i mogućnost migracija životinja.
52. Za bilo kakvo uređenje pojasa uz cestu ili sanaciju površina nakon izgradnje koristiti isključivo autohtone biljne vrste.

Mjere zaštite lovstva

53. Pratiti učestalost stradavanja divljači od prometa, te po potrebi poduzeti dodatne mjere za sprječavanje stradavanja (postavljanjem prizmatičnih ogledalaca, tunelskih propusta...).

Mjere zaštite tla i poljoprivrednih površina

54. Redovito održavati kanalski sustav za zahvaćanje površinskih voda kolnika i separatore, kako ne bi zbog neispravnog sustava odvodnje došlo do nekontroliranog procjeđivanja onečišćenih voda u tlo, površinske i podzemne vode.

Mjere zaštite voda

55. Redovito održavati cestu i sustave odvodnje što podrazumijeva čišćenje i praćenje funkcionalnog stanja sustava unutarnje odvodnje i separatora i odgovarajuće zbrinjavanje sadržaja odvodnih jaraka.
56. Održavati objekte gdje prometnica prelazi preko vodnog dobra na način da se na njima ne zadržava voda koja može ugroziti njihovu stabilnost i funkcionalnost.
57. Izraditi „Interno uputstvo za provođenje kontrole ispravnosti građevina za odvodnju otpadnih voda“.
58. Kontrolirati vodonepropusnosti sustava odvodnje.

B. PROGRAM PRAĆENJA STANJA OKOLIŠA

Vodno tijelo DDRN125001 Karašica

Praćenje emisija

Nakon pročišćavanja otpadnih voda, a prije ispuštanja u recipijent – kanale koje su sastavni dio vodnog tijela DDRN125001 Karašica, sukladno propisima pratiti minimalno sljedeće parametre: fizikalno-kemijski pokazatelji, BPK₅, KPK_{Cr}, TOC, ukupni ugljikovodici, pesticidi, PAH, bakar, cink, kadmij, ukupni krom, mangan, nikal, olovo, željezo, sulfati, kloridi i ukupni fosfor.

Praćenje parametara stanja vodnog tijela

Nizvodno od ispusta, unutar vodnog tijela na kojem je ispust pročišćenih otpadnih voda pratiti pokazatelje relevantne za ocjenu stanja tog vodnog tijela. Iste pokazatelje pratiti istovremeno i na referentnoj točki uzvodno od zahvata.

Nulto stanje analizirati prije početka izgradnje. Nakon analize i obrade početnih odnosno „nultih“ uzoraka, s praćenjem započeti prije nego se započnu radovi na trasi prometnice.

Pratiti stanje podzemnog vodnog tijela putem jednog piezometra. Ukoliko se pokaže da utjecaja nema, praćenje obustaviti.

Buka

Za najbliže objekte izvršiti kontrolna mjerenja buke nakon izgradnje prometnice kako bi se potvrdile proračunate razine buke. Sljedeća mjerenja buke provesti kada se brojanjem pokaže da je količina prometa veća za 25 % u odnosu na onu koja je izbrojana prilikom prethodnih mjerenja. Za pojedino mjerenje izvršiti mjerenje na strani koja je najviše izložena buci s nove prometnice. Mjerenja provesti u reprezentativnom vremenskom trenutku, u trajanju 24 sata i to posebno za dan, posebno za večer i posebno za noć. Ukoliko mjerenja pokažu da su razine buke veće od dopuštenih dnevnih ili noćnih razina, koje iznose 65 dB(A) i 50 dB(A), primijeniti mjere zaštite od buke.

- II. Nositelj zahvata, Hrvatske ceste d.o.o. iz Zagreba, dužan je osigurati primjenu mjera zaštite okoliša te praćenje stanja okoliša kako je to određeno ovim rješenjem.**
- III. O rezultatima praćenja stanja okoliša nositelj zahvata, Hrvatske ceste d.o.o. iz Zagreba, je obvezan podatke dostavljati Agenciji za zaštitu okoliša na propisani način i u propisanim rokovima sukladno posebnom propisu kojim je uređena dostava podataka u informacijski sustav.**
- IV. Nositelj zahvata, Hrvatske ceste d.o.o. iz Zagreba, podmiruje sve troškove u postupku procjene utjecaja na okoliš iz točke I. izreke ovoga rješenja. O troškovima ovog postupka odlučit će se posebnim rješenjem koji prileži u spisu predmeta.**
- V. Ovo rješenje prestaje važiti ako u roku od dvije godine od dana izvršnosti rješenja nositelj zahvata, Hrvatske ceste d.o.o. iz Zagreba, ne podnese zahtjev za izdavanje lokacijske dozvole odnosno drugog akta sukladno posebnom zakonu. Važenje ovog rješenja, na zahtjev nositelja zahvata, Hrvatske ceste d.o.o. iz Zagreba, može se jednom produžiti na još dvije godine uz uvjet da se nisu promijenili uvjeti utvrđeni ovim rješenjem.**
- VI. Ovo rješenje objavljuje se na internetskim stranicama Ministarstva.**
- VII. Sastavni dio ovog Rješenja je grafički prilog: Pregledna situacija M 1 : 10 000**

Obrazloženje

Nositelj zahvata, Hrvatske ceste d.o.o. iz Zagreba, zastupan po opunomoćeniku Oikon d.o.o. Zagreb, Trg senjskih uskoka 1-2, podnio je 22. prosinca 2014., zahtjev za provedbu postupka procjene utjecaja na okoliš izmještanja državne ceste D517 u Belom Manastiru. U zahtjevu su navedeni svi podaci i priloženi svi dokumenti sukladno odredbama članka 80. stavka 2. Zakona o zaštiti okoliša („Narodne novine“, brojevi 80/13 i 153/13) i članka 7. Uredbe o procjeni utjecaja zahvata na okoliš („Narodne novine“, broj 61/14), u daljnjem tekstu: Uredba o PUO:

- mišljenje o planiranosti zahvata dokumentima prostornog uređenja (KLASA: 350-02/14-02/52, URBROJ: 531-06-1-2-14-2) koje je 4. studenog 2014. izdalo Ministarstvo graditeljstva i prostornoga uređenja,
- rješenje da je planirani zahvat prihvatljiv za ekološku mrežu (KLASA: UP/I 612-07/14-60/81, URBROJ: 517-07-1-1-2-14-4) koje je 8. kolovoza 2014. izdala Uprava za zaštitu prirode Ministarstva zaštite okoliša i prirode, i
- studija o utjecaju na okoliš koju je izradio Oikon d.o.o. Zagreb, Trg senjskih uskoka 1-2, kojem je Ministarstvo zaštite okoliša i prirode, u daljnjem tekstu: Ministarstvo, 9. listopada 2013. izdalo Rješenje za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša: Izrada studija o utjecaju zahvata na okoliš (KLASA: UP/I 351-02/13-08/84, URBROJ: 517-06-2-2-13-2). Studija je izrađena u prosincu 2014. Voditelj izrade studije je Željko Koren, mag.ing.aedif.

O zahtjevu nositelja zahvata za pokretanjem postupka procjene utjecaja na okoliš, sukladno članku 80. stavku 3. Zakona i članku 8. Uredbe o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša („Narodne novine“, broj 64/08), na internetskim stranicama Ministarstva objavljena je 5. siječnja 2015. informacija o zahtjevu za provedbu postupka (KLASA: UP/I 351-03/14-02/157, URBROJ: 517-06-2-1-2-15-2 od 2. siječnja 2015.).

Stalno Savjetodavno stručno povjerenstvo za ocjenu utjecaja na okoliš za zahvate autoceste i državne ceste (u daljnjem tekstu: Stalno povjerenstvo) imenovano je Odlukom temeljem članka 77. stavka 1., 3. i 4. Zakona o zaštiti okoliša („Narodne novine“, broj 110/07) 19. travnja 2012. (KLASA: 351-03/12-04/29, URBROJ: 517-12-2) i Odlukom temeljem članka 87. stavka 1., 4. i 5. Zakona 6. kolovoza 2013. (KLASA: 351-03/12-04/29, URBROJ: 517-06-2-1-13-3).

Stalno povjerenstvo je održalo dvije sjednice. Na prvoj sjednici održanoj 3. veljače 2015. u Belom Manastiru Stalno povjerenstvo je izvršilo uvid u Studiju i nakon rasprave procijenilo da Studija, u bitnom, sadrži elemente za donošenje ocjene o prihvatljivosti zahvata, ali da ju u nekim dijelovima treba ispraviti i dopuniti prema primjedbama Stalnog povjerenstva. Na istoj sjednici Stalno povjerenstvo je predložilo da se dorađena Studija uputi na javnu raspravu.

Za predmetni zahvat, u skladu sa Zakonom i Uredbom o PUO, Ministarstvo je 12. veljače 2015. donijelo Odluku o upućivanju Studije na javnu raspravu (KLASA: UP/I 351-03/14-02/157, URBROJ: 517-06-2-1-2-15-4). Zamolbom za pravnu pomoć (KLASA: UP/I 351-03/14-02/157, URBROJ: 517-06-2-1-2-15-5 od 12. veljače 2015.) koordinacija (osiguranje i provedba) javne rasprave povjerena je Osječko-baranjskoj županiji, Upravnom odjelu za prostorno planiranje, zaštitu okoliša i prirode. Javna rasprava održana je u razdoblju od 6. ožujka do 7. travnja 2015. u Gradu Belom Manastiru. Javno izlaganje održano je 17. ožujka 2015. godine u Maloj vijećnici Grada Belog Manastira s početkom u 11,00 sati. Prema Izvješću o održanoj javnoj raspravi (KLASA: 351-03/15-06/1, URBROJ: 2158/1-01-14/07-

15-6 od 10. travnja 2015.) tijekom javne rasprave nisu zaprimljena mišljenja, primjedbe i prijedlozi javnosti i zainteresirane javnosti.

Na drugoj sjednici održanoj 7. svibnja 2015. u Zagrebu Stalno povjerenstvo je razmotrilo mišljenja nadležnih tijela prema posebnim propisima izložena putem predstavnika u Stalnom povjerenstvu, doradenu Studiju i izvješće o provedenoj javnoj raspravi. Slijedom svega razmotrenog Stalno povjerenstvo je u skladu sa člankom 16. Uredbe o PUO donijelo mišljenje o prihvatljivosti zahvata kojim je ocijenilo predmetni zahvat prihvatljivim za okoliš i predložilo mjere zaštite okoliša i program praćenja stanja okoliša.

Prihvatljivost zahvata obrazložena je na sljedeći način: *Dionica izmještanja državne ceste D517 u Belom Manastiru, ukupne duljine trase 3.182,58 m, počinje na spoju državne ceste D517 sa županijskom cestom Ž4293, na zapadnom ulazu u grad Beli Manastir, a završava spojem na državnu cestu D7 na sjevernom ulazu u grad Beli Manastir. Trasa se nalazi uglavnom u nasipu i manjim dijelom u usjeku. Visina nasipa iznosi do 10 m, prije početka objekta, dok visina usjeka iznosi do 2 m. Izmještanjem državne ceste D517 nastoji se zaobići problematična točka na ulazu u grad Beli Manastir iz smjera Belišća, gdje trasa državne ceste D517 prolazi ispod željezničke pruge Osijek – Beli Manastir - granica Mađarske. Cesta je na tom dijelu u krivini malog radijusa i s ograničenjem visine prolaza od 3,6 m. Isto tako planiranim zahvatom želi se izbjeći vođenje tranzitnog prometa kroz gradsko središte koji će se dodatno naglasiti izgradnjom autoceste u „Koridoru Vc“.*

Trasa izmještene državne ceste D517 projektirana je s jednim kolnikom i dvije vozne trake za projektnu brzinu $V_p = 80$ km/h. Križanje pruge Osijek – Beli Manastir – granica Mađarske i planirane prometnice izvest će se izvan razine objektom sa šest raspona (16,0 + 20,0 + 20,0 + 20,0 + 20,0 + 16,0 m) koji će uz prugu premostiti i pješačko-biciklističku stazu koja se nalazi uz nju. Spojevi na državnu cestu D517 i D7 te križanje s gradskom cestom koja spaja naselje „Šećerana“ sa središtem grada izvest će se kao kružna raskrižja kako bi se povećala propusna moć te usporio promet na ulazima u grad. Na spoju županijske ceste Ž4293 s planiranom cestom izvest će se trokrako križanje. Na stacionaži km 2+151 izvest će se priključak prema pročišćivaču otpadnih voda grada Belog Manastira. Predviđeni priključak izvest će se samo za desne skretače s dodatnim trakom za usporenje i ubrzanje. Na potezu od spoja sa županijskom cestom do kraja, trasa prolazi uz vodotok – odvodni kanal Karašica čiji najviši izmjereni vodostaj iznosi 90,04 m. n. m. i prema kojem su definirane visine nivelete. Dionica izmještene državne ceste D517 prolazi područjem koje se nalazi u III. zoni sanitarne zaštite izvorišta Livade te je predviđen zatvoreni sustav odvodnje. Prije ispuštanja, sakupljene vode će se provesti kroz separator ulja i masti koji će biti smješten u najnižoj točki konkavnog zaobljenja na pogodnom mjestu u blizini recipijenta, približno u stacionaži km 0+550 i 2+030. Kako bi se održao kontinuitet mreže kanala predviđena je izgradnja 4 nova propusta na stacionažama oko km 2+045, 2+180, 2+760 i 2+995, te produljenje postojećeg propusta u stacionaži oko km 0+012. Novi propusti predviđeni su od betonskih cijevi promjera 150 cm. Procijenjeno vrijeme trajanja građenja iznosi 2 godine te nije predviđena etapnost radova.

*Izmještanjem ceste poboljšat će se geometrijske karakteristike što će utjecati i na povećanje propusne moći. Veća količina **prometa** očekuje se tek nakon izgradnje autoceste od granice s Republikom Mađarskom prema Osijeku („Koridor Vc“) sa čvorom Beli Manastir. Isto tako, izgradnjom trase povoljno će se utjecati na tranzitni promet, koji će se izmjestiti van gradskog središta, te će se ukinuti prostorna ograničenja koja postoje na postojećoj trasi (prolaz ispod pruge s ograničenjem visine od 3,6 m). Prilikom projektiranja primijenjeni su elementi kojima će se povećati sigurnost prometa i umiriti promet na ulazima u grad. Pozitivni utjecaji očituju se prvenstveno kroz povećanje sigurnosti, jer se promet izmješta dalje od središta grada i pješačkih zona.*

Izgradnjom prometnice neće doći do znatnih nepoželjnih utjecaja na prirodnu morfologiju terena budući da će najvećim dijelom trasa prolaziti u obliku blagih nasipa i usjeka. Do znatnije promjene u morfologiji terena doći će na lokaciji planiranog vijadukta (visine oko 11 m i duljine oko 61,5 m) koji prelazi preko postojeće željezničke pruge i biciklističke staze uz nju. Smještanjem koridora prometnice u kultivirani prostor neće doći do znatne degradacije postojećeg **krajobraznog uzorka**. Vidljivost buduće prometnice ublažit će se zaštitnim zelenim pojasom i sanacijom pokosa u okviru projekta krajobraznog uređenja.

U zoni do 250 m udaljenosti od zahvata evidentirano i registrirano je 4 **arheološka lokaliteta**. Tijekom gradnje zahvata bit će nužno provoditi stalni stručni nadzor na području gdje trasa prolazi kroz lokalitet „Popova zemlja“ te području lokaliteta „Lajmir“.

Trasa ceste najvećim dijelom prolazi obrađenim poljoprivrednim površinama, a manjim dijelom drugim **staništima** – manjim travnjačkim i šumskim površinama, te vlažnim i vodenim staništima uz vodotoke koje obrastaju zajednice tršćaka, rogozika, visokih šiljeva i šaševa. Što se tiče biljne raznolikosti na području izgradnje ceste prevladavaju kultivirane vrste. Za vrijeme izgradnje doći će do nepovoljnog i trajnog utjecaja u vidu zauzeća i prenamjene postojećeg vegetacijskog pokrova (približno 16 ha). Zahvat neće dovesti do fragmentacije staništa u obimu koji bi utjecao na kvalitetu prirodnih staništa i sastav biljnih vrsta šireg područja zahvata. Utjecaji će biti kratkotrajni, lokalizirani na okolna staništa i vegetacijski pokrov zbog povećane količine prašine uslijed korištenja teške mehanizacije te kratkotrajne promjene u kvaliteti vode zbog zamućenja. Za vrijeme izgradnje i tijekom korištenja ceste moguća je pojava alohtonih invazivnih vrsta čiji je rizik od širenja smanjen pravodobnim uklopljenjem istih. Korištenjem ceste ne predviđaju se daljnji negativni utjecaji na okolna staništa i biljne vrste.

Utjecaj na faunu za vrijeme izvođenja radova će se prvenstveno očitovati u vidu promjene ili gubitka dijela staništa. Budući da će do trajnog gubitka staništa uglavnom doći na području antropogeno uvjetovanih staništa, navedeni utjecaji promjene ili gubitka staništa su zanemarivi. Tijekom korištenja ceste moguća su pojedinačna stradavanja divljih vrsta faune zbog presijecanja i fragmentacije njihovih staništa i areala kretanja. Uz to, korištenjem ceste se stvara buka koja može djelovati uznemirujuće na pojedine jedinke koje koriste okolno područje prometnice. S obzirom da zahvat prolazi uglavnom antropogeno uvjetovanim staništima, u blizini i između naselja, uz izgradnju propusta za životinje te uređenje i održavanje propusta za vodotoke, navedeni utjecaji će biti prihvatljivi.

Najbliže **zaštićeno područje** temeljem Zakona o zaštiti prirode je spomenik parkovne arhitekture – park oko dvorca u Kneževu, udaljen 6,5 km sjeverno od lokacije. Zbog prostorne udaljenosti i karakteristika zahvata ne predviđa se mogućnost utjecaja tijekom izgradnje, korištenja i održavanja planirane ceste na zaštićena područja.

Planirani zahvat ne nalazi se na području **ekološke mreže**. Najbliže područje ekološke mreže značajno za očuvanje vrsta i stanišnih tipova „HR2001309 Dunav S od Kopačkog rita“, nalazi se više od 3 km istočno od trase planirane ceste. Rješenjem Ministarstva zaštite okoliša i prirode od 8. kolovoza 2014. (Klasa: UP/I 612-07/14-60/81; Ur.br. 517-07-1-1-2-14-4) utvrđeno je da je planirani zahvat prihvatljiv za ekološku mrežu odnosno da neće imati značajan negativan utjecaj na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže te nositelj zahvata nije obvezan provesti Glavnu ocjenu prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu.

Trajni gubitak lovnoproduktivnih površina zaposjednutih novom cestom iznosit će 10,1 ha (lovište XIV/162 Beli Manastir). Cesta će imati trajan utjecaj na **stanište divljači** kako bukom od pojačanog prometa tako i djelomičnom izmjenom vegetacije, onečišćenjem, fragmentacijom staništa te povećanjem šteta na divljači uzrokovanih prometnim nesrećama. Divljač će se postupno privikavati na buku prometa i nakon prestanka radova će se vratiti u stanište. Kako uz cestu neće biti podignuta zaštitna ograda postaviti će se odgovarajuća prometna signalizaciju kako bi se smanjila mogućnost naleta vozila na divljač. Lokacija izgradnje ceste nalazi se u neposrednoj blizini naselja, a prema Zakonu o lovstvu („Narodne

novine“, brojevi 140/05, 75/09 i 14/14) u pojasu 300 metara od ruba naselja zabranjeno je loviti divljač, tako će i utjecaj zahvata na lovno gospodarstvo biti neznatan, jer se na tom dijelu lovišta niti ranije nije provodio lov divljači.

Izgradnjom će doći do trajne prenamjene (12,40 ha poljoprivrednog zemljišta) odnosno do trajnog narušavanja **zemljišnog pokrova** i gubitka proizvodnje na tom zemljištu. Opasnost od emisije goriva i maziva u okolno tlo, do koje može doći u slučaju nepažljivog rada s opremom i strojevima smanjit će se na minimalnu razinu poštovanjem mjera odnosno radne procedure. Površine na kojima nije došlo do trajne prenamjene, nakon završetka radova saniranjem će se vratiti u stanje prije početka građenja. Do onečišćenja tla može doći jedino u slučaju akcidentnih situacija prilikom prevoženja opasnih tvari, što se može spriječiti primjenom plana intervencija za slučaj akcidentnih situacija koji je u skladu s propisima i pravilima vezanim uz sigurnost na prometnicama.

Površine **šuma i šumskog zemljišta** koje su potencijalno ugrožene zaposjedanjem površine se nalaze u državnom (1,99 ha) i privatnom (0,18 ha) vlasništvu, a ukupna površina im je 2,17 ha. Gubitak vrijednosti općekorisnih funkcija šuma (OKFŠ) iznosi 389 520 bodova, od čega 358 020 bodova otpada na državne šume, a 31 500 bodova OKFŠ-a otpada na privatne šume. Cijela trasa se nalazi unutar III. **zone sanitarne zaštite crpilišta** Livade. Podzemne vode i izvorišta u okolici lokacije zahvata zbog tehnologije građenja prometnice neće biti značajnije ugroženi. Područje kojim prolazi trasa buduće prometnice pripada vodnogospodarskom sektoru Karašica s dominantnim vodotokom Odvodni kanal Karašica. **Stanje površinskog vodnog tijela** DDRN125001 – Odvodni kanal Karašica prema pokazateljima ukupni fosfor (loše stanje) i hidromorfološko stanje (umjereno stanje) manje je od dobrog. Hidromorfološko i morfološko stanje odvodnog kanala Karašica je umjereno. Zahvat ne prelazi preko kanala već se vodi donekle paralelno, ne zadirući pritom u inundaciju, te neće doći do promjene ovog stanja. S obzirom da na vodnom tijelu DDRN125001 nije postignuto dobro kemijsko stanje zbog pesticida endosulfana, čije su koncentracije povišene vjerojatno radi poljoprivredne proizvodnje, te da nisu registrirani parametri onečišćenja s prometnicama smatra se da navedeni zahvat neće utjecati na stanje vodnog tijela niti ga dodatno pogoršati. Kako u blizini nema drugih vodnih tijela u koje bi se pročišćena voda mogla ispuštati došlo se do rješenja u kojem se pročišćene vode ispuštaju u kanale koji su sastavni dio vodnog tijela DDRN125001 Karašica. Praćenjem stanja vodnog tijela dokazat će se da ispuštanje pročišćenih voda ne pogoršava stanje vodnog tijela. Tijekom korištenja prometnice primjenom mjera zaštite i „Odluke o zaštiti izvorišta Crpilište Livade“ ne očekuju se negativni utjecaji na vode.

Kvaliteta zraka promatranog područja bez izgradnje ceste svrstana je ispod donjeg praga procjene obzirom na NO₂ i benzen te ispod gornjeg praga procjene obzirom na PM₁₀. Koridor kojim će planirana cesta prolaziti je pod utjecajem postojeće okolne prometne infrastrukture i naselja. Stoga, onečišćenje koje se pri uobičajenim uvjetima može pojaviti su određene količine plinovitih onečišćujućih tvari koje potječu od prometa na postojećim prometnicama i kućanstava. Moguća su lokalna povećanja koncentracija u blizini nadvožnjaka te čvorova. Najbliži stambeni objekti nalaze se na udaljenostima većim od 50 m, gdje se obzirom na provedeno modeliranje i navedene računске vrijednosti koje pokazuju bitno smanjenje koncentracija već na udaljenostima 10 m od ruba ceste, ne očekuje povećanje koncentracije onečišćujućih tvari. S obzirom na navedeno, može se zaključiti da neće doći do pogoršanja kvalitete zraka.

Tijekom izgradnje doći će do emitiranja dodatne **buke** u okolišu kao posljedica građevinskih radova. Ova buka je privremena i prestaje po završetku izvođenja radova, te se uz poštivanje tehnološke discipline (odabir malobučnih strojeva i vozila, pozicioniranje istih dalje od naseljenih područja, odabir povoljne rute kretanja strojeva i vozila, poštivanje zakonski dopuštenih razina buke) ne očekuje njen negativan utjecaj na okolna naseljena područja. Proračun buke uz planiranu prometnicu je napravljen za predviđeni prosječni godišnji dnevni promet (PGDP) u 2033., jer se tada očekuje najveće prometno opterećenje pa je proračun na strani sigurnosti. Proračunom je ustanovljeno da će trasa prometnice prolaziti na takvoj

udaljenosti od naseljenih područja da su razine buke kojima su najbliži objekti izloženi manje od dopuštenih vrijednosti. Predviđena kontrolna mjerenja buke utvrdit će stvarno stanje nakon izgradnje prometnice, a daljnja mjerenja buke provodit će se kada se sljedećim brojanjem pokaže da je količina prometa veća za 25% u odnosu na onu koja je izbrojana prilikom prethodnih mjerenja.

Tijekom pripremnih radova (čišćenje terena, površinsko krčenje i sl.) i građevinskih radova te transporta i rada mehanizacije očekuje se nastanak **neopasnog i opasnog otpada**. Opasni otpad odlagat će se u nepropusne spremnike (eko-kontejner) do predaje ovlaštenom sakupljaču opasnog otpada. S ovlaštenom tvrtkom ugovorit će se pražnjenje i zbrinjavanje otpada iz separatora ulja i maziva. Lokacije za prikupljanje otpada kao i potrebnu infrastrukturu potrebno je planirati projektom organizacije gradilišta. Uz poštivanje svih predloženih mjera ne očekuju se negativni utjecaji otpada na okoliš.

Tijekom izgradnje moguće su povremene, nepredvidive ili slučajne **nesreće**. Uzroci tih nesreća mogu biti: "viša sila" (potresi jačine veće od proračunskih, ratna razaranja, itd.), tijekom rada može nepažnjom doći do pojave požara na elektroinstalacijama ili elektrostrojovima, tijekom prijevoza sirovine može doći do prevrtanja vozila, pri pretakanju i prijevozu goriva može nepažnjom doći do izlivanja sadržaja i onečišćenja tla i/ili vode.

Kod određivanja mjera (A), što ih nositelj zahvata mora poduzimati, Ministarstvo se pridržavalo i načela predostrožnosti navedenih u članku 10. Zakona, koji nalaže da se razmotre i primjene mjere koje doprinose smanjivanju onečišćenja okoliša utvrđene propisima i odgovarajućim aktom.

Opće mjere zaštite: Mjera 1. propisana je u skladu sa člankom 69. stavkom 2. točkom 9. Zakona o gradnji („Narodne novine“, broj 153/13) i člankom 40. stavkom 2. točkom 2. Zakona o zaštiti okoliša („Narodne novine“, brojevi 80/13 i 153/13). Ostale mjere temelje se na Zakonu o održivom gospodarenju otpadom („Narodne novine“, broj 94/13), Pravilniku o gospodarenju građevnim otpadom („Narodne novine“, broj 38/08), Pravilniku o zaštiti na radu za mjesta rada („Narodne novine“, broj 29/13) i Zakonu o zaštiti prirode („Narodne novine“, broj 80/13).

Mjere zaštite prostora u odnosu na prometne tokove i infrastrukturu temelje se na Zakonu o cestama („Narodne novine“, brojevi 84/11, 18/13, 22/13, 54/13, 148/13 i 92/14), Zakonu o sigurnosti prometa na cestama („Narodne novine“, brojevi 67/08, 48/10, 74/11, 80/13, 158/1, 92/14 i 64/15), Pravilniku o prometnim znakovima, signalizaciji i opremi na cestama („Narodne novine“, brojevi 33/05, 64/05, 155/05, 14/11 i 25/15) i Općim tehničkim uvjetima za radove na cestama (HC-HAC, 2001.) te s pozitivnom inženjerskom praksom.

Mjere zaštite krajobraza u skladu su sa Zakonom o arhitektonskim i inženjerskim poslovima i djelatnostima u prostornom uređenju i gradnji („Narodne novine“, brojevi 152/08, 49/11 i 25/13), Zakonom o gradnji, Zakonom o zaštiti prirode i Zakonom o cestama.

Mjere zaštite kulturne baštine u skladu su sa Zakonom o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara („Narodne novine“, brojevi 69/99, 151/03, 157/03, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12, 157/13 i 152/14).

Mjere zaštite bioraznolikosti temelje se na Zakonu o zaštiti prirode i Pravilniku o prijelazima za divlje životinje („Narodne novine“, broj 5/07).

Mjere zaštite lovstva propisane su sukladno Zakonu o lovstvu („Narodne novine“, brojevi 140/05, 75/09 i 14/14), Pravilniku o prometnim znakovima, signalizaciji i opremi na cestama, Pravilniku o stručnoj službi za provedbu lovnogospodarske osnove („Narodne novine“, brojevi 63/06 i 101/10) i Zakonu o cestama.

Mjere zaštite tla propisane su u skladu sa Zakonom o zaštiti okoliša, Zakonom o šumama, Zakonom o poljoprivrednom zemljištu („Narodne novine“, brojevi 39/13 i 48/15) i Pravilnikom o zaštiti poljoprivrednog zemljišta od onečišćenja („Narodne novine“, broj 9/14).

Mjere zaštite šumskih ekosustava i šumarstva temelje se na Zakonu o šumama („Narodne novine“, brojevi 140/05, 82/06, 129/08, 80/10, 124/10, 25/12, 68/12 i 94/14) te Pravilniku o doznaci stabala, obilježavanju drvnih sortimenata, popratnici i šumskom redu („Narodne novine“, broj 17/15).

Mjere zaštite voda propisane su u skladu sa Zakonom o vodama („Narodne novine“, brojevi 153/09, 130/1, 56/13 i 14/14), Pravilnikom o uvjetima za utvrđivanje zona sanitarne zaštite izvorišta („Narodne novine“, brojevi 66/11 i 47/13), Pravilnikom o graničnim vrijednostima emisija otpadnih voda („Narodne novine“, brojevi 80/13, 43/14 i 27/15), Odlukom o zaštiti izvorišta „Crpilišta Livade“ (Županijski glasnik, broj 1/10) i Pravilnikom o tehničkim zahtjevima za građevine odvodnje otpadnih voda, kao i rokovima obvezne kontrole ispravnosti građevina odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda („Narodne novine“, broj 3/11).

Mjere zaštite zraka propisane su u skladu sa Zakonom o zaštiti zraka („Narodne novine“, brojevi 130/11 i 47/14).

Mjere zaštite od povećanih razina buke u skladu su sa Zakonom o zaštiti od buke („Narodne novine“, brojevi 30/09, 55/13 i 153/13) i Pravilnikom o najvišim dopuštenim razinama buke u sredini u kojoj ljudi rade i borave („Narodne novine“, broj 145/04).

Mjere gospodarenja s otpadom temelje se na Zakonu o održivom gospodarenju otpadom i Pravilniku o postupanju s viškom iskopa koji predstavlja mineralnu sirovinu kod izvođenja građevinskih radova („Narodne novine“, broj 79/14).

Mjere zaštite od iznenadnih događaja propisane su u skladu s Uredbom o sprječavanju velikih nesreća koje uključuju opasne tvari („Narodne novine“, broj 44/14), Zakonom o vodama i Državnim planom mjera za slučaj izvanrednih i iznenadnih onečišćenja voda („Narodne novine“, broj 5/11).

Nositelja zahvata se člankom 142. stavkom 1. Zakona o zaštiti okoliša obvezuje na praćenje stanja okoliša (B) posredstvom stručnih i za to ovlaštenih pravnih osoba, koje provode mjerenja emisija i imisija, vode očevidnike, te dostavljaju podatke nadležnim tijelima, a obavezan je sukladno članku 142. stavku 6. istog Zakona osigurati i financijska sredstva za praćenje stanja okoliša.

Vodno tijelo DDRN125001 Karašica: program se temelji na Zakonu o vodama i Pravilniku o graničnim vrijednostima emisija otpadnih voda.

Buka: program se temelji na Zakonu o zaštiti od buke te Pravilniku o najvišim dopuštenim razinama buke u sredini u kojoj ljudi rade i borave.

Obveza nositelja zahvata pod točkom II. ovog Rješenja proizlazi iz odredbe članka 10. stavka 3. Zakona o zaštiti okoliša, kojim je utvrđeno da se radi izbjegavanja rizika i opasnosti po okoliš pri planiranju i izvođenju zahvata moraju primjenjivati utvrđene mjere zaštite okoliša.

Točka III. izreke ovog rješenja utemeljenja je na odredbama članka 142. stavka 2. Zakona.

Prema odredbi članka 85. stavka 5. Zakona nositelj zahvata podmiruje sve troškove u postupku procjene utjecaja zahvata na okoliš (točka IV. ovog rješenja).

Rok važenja ovog rješenja propisan je u skladu s člankom 92. stavkom 1. Zakona, dok je mogućnost produljenja važenja ovog rješenja propisana u skladu s člankom 92. stavkom 4. Zakona (točka V. ovog rješenja).

Obveza objave ovog rješenja na internetskim stranicama Ministarstva utvrđena je člankom 91. stavkom 2. Zakona (točka VI. ovog rješenja).

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU:

Ovo rješenje je izvršno u upravnom postupku i protiv njega se ne može izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor. Upravni spor pokreće se tužbom Upravnom sudu u Osijeku, Trg Ante Starčevića 7/II, u roku 30 dana od dana dostave ovog rješenja. Tužba se navedenom Upravnom sudu predaje neposredno u pisanom obliku ili usmeno na zapisnik ili se šalje poštom, odnosno dostavlja elektronički.

Upravna pristojba za zahtjev i ovo Rješenje propisno je naplaćena državnim biljezima u ukupnom iznosu od 70,00 kuna prema Tar. br. 1. i 2. Tarife upravnih pristojbi, Zakona o upravnim pristojbama (Narodne novine, br. 8/96, 77/96, 95/97, 131/97, 68/98, 66/99, 145/99, 30/00, 116/00, 163/03, 17/04, 110/04, 141/04, 150/05, 153/05, 129/06, 117/07, 25/08, 60/08, 20/10, 69/10, 49/11, 126/11, 112/12, 19/13, 80/13, 40/14, 69/14, 87/14 i 94/14).

MINISTAR
Mihael Zmajlović

DOSTAVITI:

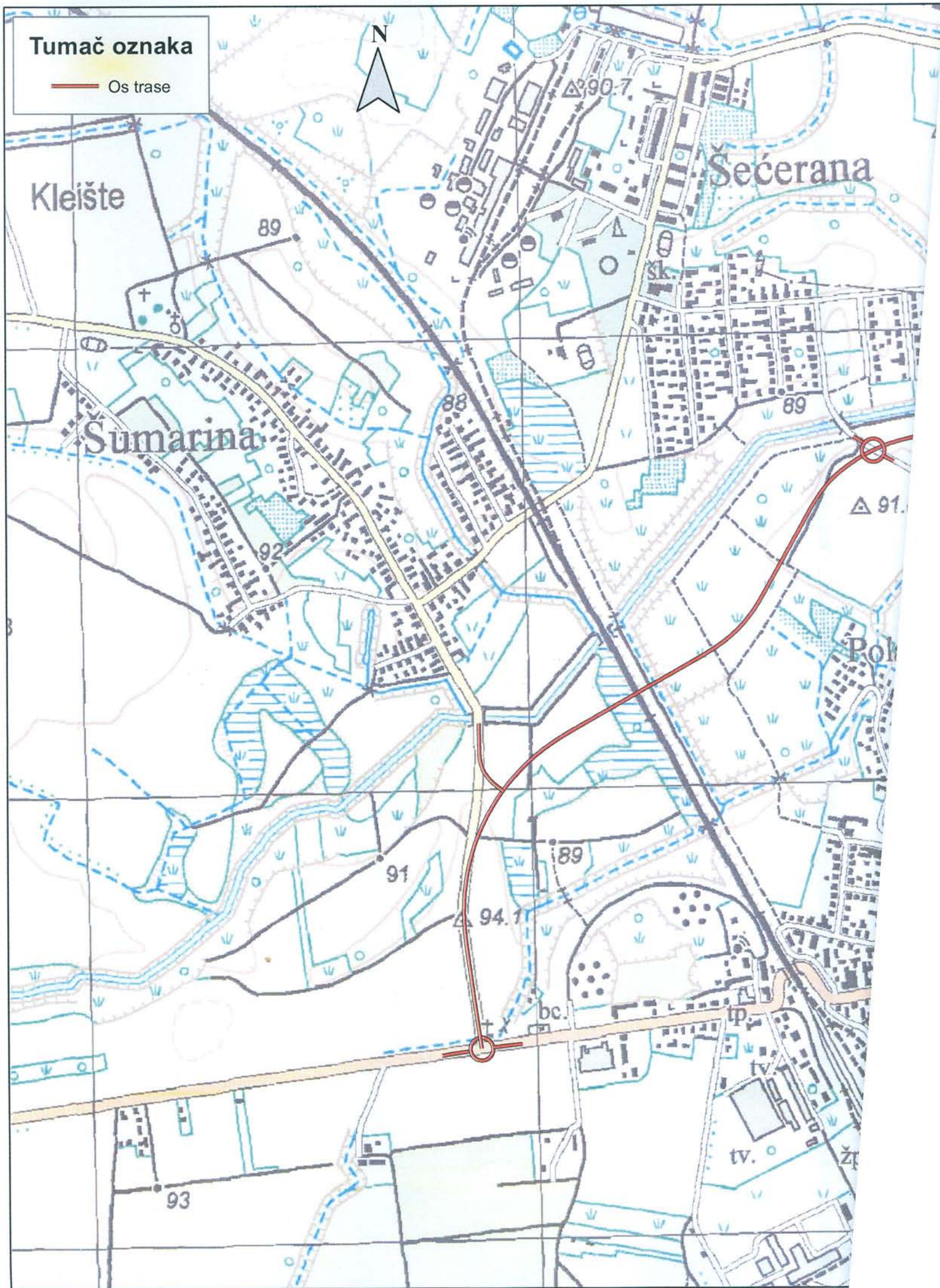
1. Hrvatske ceste d.o.o., Vončinina 3, Zagreb (**R s povratnicom!**)

NA ZNANJE:

1. Ministarstvo graditeljstva i prostornoga uređenja, Uprava za dozvole državnog značaja, Republike Austrije 20, Zagreb
2. Osječko-baranjska županija, Upravni odjel za prostorno planiranje, zaštitu okoliša i prirode, Ribarska 1/II, Osijek
3. Uprava za inspekcijske poslove zaštite okoliša, ovdje
4. Pismohrana u spisu predmeta, ovdje

Tumač oznaka

— Os trase

Kleište

Sumarina

Šećerana

89

92

91

93

89

94.1

bc.

tv.

91.

90.7

89

Pol

zv

INVESTITOR / NARUČITELJ:	Hrvatske ceste d.o.o.	 OIKON INSTITUT ZA PRIMJENJENU EKOLOGIJU Trg senjskih uskoka 1-2, 10000 Zagreb Tel.: 5507 100 / Fax.: 5507 101 E-mail: oikon@oikon.hr
OBJEKT:	Izmještanje državne ceste D517 u Belom Manastiru	
VRSTA PROJEKTA:	Studija o utjecaju zahvata na okoliš	BROJ PRILOGA:
PRILOG:	Pregledna karta	1.
VODITELJ IZRADE STUDIE:	Željko Koren, mag. ing. aedif.	MJERILO PRILOGA:
ORIGINALNA PODLOGA:	Topografska karta RH	1:10 000
AUTOR PRILOGA:	Vanja Satinović, mag.ing.aedif.	MJERILO PODLOGE:
		1:25 000
		DATUM:
		Ožujak, 2015.